

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Promemorian Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande

(Ert dnr A2018/00777/I)

Migrationsverket har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian *Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande (PM 2018-09-03)* som är en komplettering av betänkandet *Ett ordnat mottagande – gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande (SOU 2018:22)* (mottagandeutredningen).

Förslaget avgränsas till den kategori kommuner som genom *Förordningen om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden* årligen beslutas av regeringen (2018:151). Migrationsverket förutsätter att det regeringsbeslutet fattas i tillräcklig tid före det datum, 1 september årligen, som föreslås som datumgräns i promemorian för kommuners anmälan att föra upp ett bostadsområde påföljande kalenderår.

Migrationsverket välkomnar promemorians förslag i sin helhet och ser det som mer genomförbart än det som presenteras i mottagandeutredningens betänkande. Utredningens förslag kring individuell prövning av socialt hållbart eget boende (EBO) är kostsamt och tidskrävande. Det skulle krävas ett ansökningsförfarande för att utreda varje EBO-adress samt kapacitet att kontrollera att angivna uppgifter stämmer. Effekten utanför socioekonomiskt utsatta områden kan ifrågasättas i detta steg varför Migrationsverket hade avstyrkt ett sådant förslag.

Helst hade Migrationsverket sett en total genomlysning av lagen om mottagande av asylsökande istället för enbart ändringar, eftersom tillägg och ändringar genom åren medfört att den i delar har blivit svårtolkad.

Promemorian utvecklar inte problematiken kring eget boende (EBO) men tar fasta på att det egna boendet kan ha såväl positiva som negativa effekter i samhället och för individen.

Migrationsverket tillstyrker den föreslagna ordningen med ett undantag, ansvaret att föra och publicera förteckning över bostadsområden som ska vara undantagna rätten till EBO.

Den föreslagna ordningen innebär att kommuner (som ingår i regeringens beslut om statsbidrag till kommuner med särskilt utsatta områden) efter samråd med länsstyrelsen, anmäler till Migrationsverket vissa bostadsområden som särskilt utsatta där begränsningen ska gälla. Kommunerna är de som bäst känner till boendeområdena.

Migrationsverket är inte den lämpligaste myndigheten att administrera denna förteckning över utsatta kommundelar. Förteckningen kommer troligen att utgöra underlag vid insatser i andra sammanhang och samhällssektorer som inte har med EBO att göra. Ansvaret för förteckningen föreslås därför åligga en myndighet med bredare uppdrag att verka för samhällsutveckling. Förslaget är att länsstyrelserna får detta ansvar. Vi föreslår också att den myndighet som blir ansvarig, i föreskrift ges rätt att besluta om anmälans utformning och innehåll. Det skulle underlätta hanteringen av förteckningen. Det skulle också göra förteckningen tydligare för de som behöver ta del av informationen.

Migrationsverket tillstyrker förslaget att den som ändå väljer eget boende i ett socioekonomiskt utsatt område, förlorar rätten till dagersättning och särskilt bidrag. Det är en förutsättning för att förslaget ska fungera.

Frågan om när det kan vara uppenbart oskäligt att neka rätt till dagersättning och särskilt bidrag specificeras till viss del i promemorian. Denna del av regelverket ska enligt förslaget tillämpas restriktivt. Migrationsverket ska göra prövningen och det bör framhållas att det redan idag finns anledningar för en asylsökande att bo på en viss ort. Saknas anläggningsboenden på en viss ort och Migrationsverket inte godkänner en EBO-adress på orten kommer det bli en bedömningsfråga för myndigheten. Begreppet uppenbart oskäligt är inte särskilt vanligt förekommande i lagar och författningar men återfinns i §11 i LMA. I det sammanhanget är barnfamiljer helt undantagna till skillnad från i detta förslag. Det gör att begreppet kan bli svårtolkat och behöver preciseras.

Dagersättningsnivån har varit oförändrad sedan mer än 20 år. Det är därför osäkert hur starkt incitament en indragen rätt till bidraget kommer att vara för valet av boende. Erfarenheten visar också att en asylsökandes EBO-adress inte alltid är den faktiska vistelseadressen utan ibland enbart är en postadress. Närhet till arbetsmarknad eller släkt och vänner kan vara viktigare för den enskilde. Det är därför svårt att förutse vilka effekter förslaget skulle få, hur många som väljer eget boende utan tillgång till dagersättning.

I promemorian nämns vidare uppföljning av hur väl en registrerad adress överensstämmer med faktisk bostadsadress. Det specificeras inte hur en sådan uppföljning ska ske men Migrationsverket ser svårigheter i att genomföra detta. Det skulle kräva omfattande resurser och medföra en påverkan i de sökandes integritet på ett sätt som Migrationsverket inte tidigare har haft som sitt arbetssätt.

I avsnittet om barnkonsekvensanalys pekar promemorian på att förslaget syftar till att begränsa trångboddhet och ohälsa bland asylsökande barn med risk för svårighet att klara skolgången i utsatta områden. Vidare, att föräldrar ändå kan välja eget boende utan dagersättning med än större utsatthet för barn som konsekvens. Migrationsverket delar ståndpunkterna i båda led och ser att ett

informationsarbete om val av boendeform under asylprocessen är av särskild vikt för barnfamiljer.

Migrationsverket instämmer i utredningens konsekvensbeskrivning av hur förslaget skulle påverka kostnaderna. Det medför ett ökat behov av platser i anläggningsboende samt en utbyggd administration till följd av den nya prövningen. I vilken utsträckning kostnaderna kommer att öka är svårt att bedöma. Utgångspunkterna för beräkningarna i förslaget framstår som rimliga.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av expert Johan Harald. I den slutliga handläggningen har chefen för nationella samordningsavdelningen Veronika Lindstrand Kant deltagit.

Mikael Ribbenvik